

INTERVIEW Hoe politie en OM mishandeling en verwaarlozing dieren aanpakken

Van doodgegooide kat tot uitgemergelde hond

Dierenmishandeling is vaak moeilijk te bewijzen. Een hond krijgt nu eenmaal geen zichtbare blauwe plekken. Officier van justitie Marijke van der Plas en Anouk Duijinker, nationaal specialist dieren bij de politie, doen daarom een oproep aan wie een vermoeden van dierenmishandeling heeft: 'Meld het!'.

Haarlem ■ Het openbaar ministerie Noord-Holland juicht het toe als diereigenaren een levenslang houdverbod kan worden opgelegd. De Tweede Kamer buigt zich binnenkort over dit voorstel van VVD en Partij voor de Dieren. „We kunnen dan bijvoorbeeld eisen dat iemand honden van een bepaald ras niet meer mag houden of nog maar maximaal drie katten in huis mag hebben”, zegt officier van justitie Marijke van der Plas over de mogelijke wetswijziging.

Zij heeft bij het parket Noord-Holland, dat zetelt in het centrum van Haarlem, sinds bijna een jaar 'levende have' in haar portefeuille. Met nog een officier van justitie brengt ze dierenzaken voor de rechter. Die kan nu maximaal een houdverbod van tien jaar opleggen, maar dat gaat binnenkort veranderen, hopen zij op steun voor het plan van VVD en Partij voor de Dieren. De twee fracties rekenen erop dat een meerderheid van de Tweede Kamer hun 'huisdierenakkoord' steunt.

Het openbaar ministerie verwacht dankzij de wetswijziging meer maatwerk te kunnen leveren. Het is niet de bedoeling om te pas en te onpas houdverboden op te leggen. „Soms gaat het bij iemand met bepaalde dieren mis”, weet aanklaagster Van der Plas.

Dertig katten

Zij en onderzoeksjurist Willemijn Strebus, die ook dierenzaken in haar portefeuille heeft, kennen

voorbeelden van dierenliefhebbers die dertig katten probeerden te verzorgen. Dat lukte natuurlijk niet. „Dan kunnen we straks bijvoorbeeld eisen dat iemand de rest van z'n leven niet meer dan drie katten mag hebben”, legt Strebus uit.

De twee officieren van justitie die in Noord-Holland - minus de Amsterdamse regio en de Gooi en Vechtstreek - belast zijn met dierenzaken, brengen vooral mishandeling en verwaarlozing van huisdieren en ernstige bijtincidenten voor de rechter. Grote agrarische bedrijven die eventueel in de fout gaan, komen niet op hun bordje terecht, die gaan naar het Functioneel Parket, dat landelijk opereert. Wanneer een vermoeden van verwaarlozing bestaat, wordt een dier in beslag genomen en onderzocht door een dierenarts. Van der Plas vertelt over een vermagerde hond in een tuin waarvan het baasje op vakantie was. „Prioriteit is dan het dier in veiligheid brengen.” De tuindeur moest worden opgebroken om deze uitgehongerde hond in veiligheid te brengen.

Het in beslag nemen van dieren mag alleen met toestemming van een officier van justitie. Soms kunnen huisdieren weer terug naar hun eigenaar, bijvoorbeeld als die de leefsituatie voor z'n dier heeft verbeterd. „Niet iedereen die voor het eerst in de fout gaat, is meteen zijn hond of kat blijvend kwijt”, verduidelijkt Strebus. „Dat hangt ook van de verklaring van de eigenaar af”, vult officier van justitie Van der Plas aan.

Geheim

In beslag genomen dieren worden via de Rijksdienst voor Onderzoek Nederland (RVO) ondergebracht. Waar dat precies gebeurt, is zelfs voor de functionarissen van het Noord-Hollandse openbaar ministerie een geheim. Zo wordt voorkomen dat eigenaren naar hun zo geliefde huisdier op zoek gaan en deze terug proberen te halen. Wie een in beslag genomen dier terug wil, moet dat via de rechter proberen met een klaagschrift.

Soms realiseren eigenaren zich dat ze inderdaad niet zo goed voor hun dieren kunnen zorgen. „Ze hebben bijvoorbeeld psychische problemen of verslavingen, waardoor ze geen hond kunnen verzorgen”, zien ze bij het OM. Meermalen per dag een viervoeter uitlaten, borstelen en het juiste voer en water geven; dat lukt niet iedereen. „Ik neem voorlopig geen hond”,

In november

PvdD-Tweede Kamerlid Frank Wassenberg denkt dat de wetgeving tegen dierenmishandeling nog dit jaar wordt aangescherpt. Het gaat dan in eerste instantie om de mogelijkheid een levenslang houdverbod voor 'extreme dierenbeulen' op te leggen. Wassenberg kwam met VVD-collega Erik Haverkort met een huisdierenakkoord, waar het houdverbod onderdeel van is.

somt iemand soms tot inkeer.

Van der Plas vertelt over een baasje van wie de viervoeter uiteindelijk naar een kennis ging. Die was verdrietig dat-ie afstand moest doen van z'n hond, maar blij dat het beest onderdak kreeg bij een bekende. Sommige eigenaren nemen te veel huisdieren juist omdat ze een groot hart voor dieren hebben. „Daar hebben ze dan niet altijd de middelen voor”, ziet Strebus.

Hoe een zaak wordt afgedaan, hangt af van de context. Een eigenaar die afstand doet van z'n huisdier, omdat hij zelf ook inziet dat dat beter is voor het dier, wordt doorgaans niet gedagvaard. Een voorwaardelijk sepot of een strafbeschikking van het OM wordt dan als passender gezien. „Wat heeft straf dan nog voor zin?”, stelt Van der Plas een retorische vraag.

Bij mishandeling is het een ander verhaal. „Honden krijgen geen zichtbare blauwe plekken”, illustreert Van der Plas hoe moeilijk dit te bewijzen is. Bij dierenmishandeling is het OM veelal afhankelijk van getuigen, zoals van burendie merken dat de buurman zijn hond mishandelt. „De bereidheid om te verklaren is laag”, weet Van der Plas. „Bijvoorbeeld omdat iemand bang is voor de buurman. In dit soort mishandelingszaken staan we vaak al met 2-0 achter.”

Sinds anderhalf jaar wordt samengewerkt met Universiteit Utrecht om ook op een andere manier bewijs te vergaren. De knappe koppen daar onderzoeken met testen hoe waarschijnlijk het is dat een huisdier is mishandeld. Als iemand bijvoorbeeld alleen maar een hand optilt en een hond al in elkaar krimpt, is dat 'een plusje', legt onderzoeksjurist Strebus uit.

Anouk Duijinker, nationaal specialist dieren bij de politie, roept

iedereen die dierenmishandeling ziet op dat meteen te melden. „Wie een dier ziet dat hulp nodig heeft, heeft wettelijk de verantwoordelijkheid om hulp te zoeken of te helpen.” Ze weet van schrijnende gevallen waarin de omgeving dacht dat 'een ander' het wel zou melden. Het gaat dan niet alleen om een buurman die zijn viervoeter schopt. „Maar ook als een hond de hele dag in een bench zit of maar eens per dag even wordt uitgelaten.”

Ook als iemand elke maand een nest kittens heeft, roept Duijinker op dat te melden. „Bij twijfel hebben we het liefst dat mensen bellen om het erover te hebben, dat kan ook anoniem. Het hoeft niet per se een zaak voor de politie te zijn, we kunnen iets ook doorzetten naar een organisatie of stichting, zoals de dierenbescherming.”

Kat tegen muur

Strebus herinnert zich een vader die een kat voor zijn dochter had gekocht. „Op een avond ging het mis en gooide hij het dier tegen de muur. De kat leefde nog toen we hem in beslag namen, maar het bleek later alsnog einde oefening.” De vader toonde oprecht spijt en was enorm geschrokken van zijn eigen gedrag dat leidde tot het overlijden van de kat. Hij kreeg uiteindelijk een taakstraf.

Als de rechter iemand een werkstraf oplegt, wordt in overleg met de reclassering geprobeerd die uit te laten voeren bij een organisatie die iets met dieren doet. Zo leert iemand ook nog van een straf.

Geen excuus

Wie krap bij kas zit, heeft geen excuus om bij gezondheidsproblemen niet naar de dierenarts te gaan, vertelt Duijinker. Voor wie die zorg zelf niet kan betalen, bestaan verschillende fondsen. Diereneigenaren die plots geconfronteerd worden met zieke of gewonde dieren, kunnen onder meer een beroep doen op Stichting Quidem Carus. Dat steeds meer gemeenten eventueel een castratie of sterilisatie van een kat bekostigen, doet haar goed. „Zo wordt een zwefkattenprobleem voorkomen”, weet zij.

Zorgboerderij

Schotse Hooglanders, alpaca's, hangbuikzwijnen, paarden en pony's. Bij zorgboerderij Lambertushoeve in Grootchermer, in het buitengebied van Alkmaar, werd in januari ongeveer een hele boerderij aan dieren in beslag genomen.

ILLUSTRATIE ROSANNE VAN LEUSDEN

„Het is lastig als je iets ziet en niks kunt. Het maakt het juist dragelijker dat we wel iets doen

In januari werd het verwaarloosde vee weggehaald bij de Lambertushoeve. ARCHIEFFOTO

Katten bang gemaakt met komkommers

Haarlem ■ Anouk Duijinker, nationaal specialist dieren bij de politie, houdt zich ook bezig met de uitwassen die gepaard gaan met diertrends. Ze noemt als voorbeelden 'challenges' op social media waarbij dieren worden gewekend. Uit onderzoek bleek dat het bedrijf op allerlei gebieden 'alle regels' aan zijn laars lapt. „Het ging om meerdere economische delicten.”

De drie vrouwen hebben één belangrijke overeenkomst: ze hebben allemaal hart voor dieren. „Natuurlijk is het soms zwaar om te zien”, zegt aanklaagster Van der Plas over de verwaarloosde of mishandelde dieren. „Daar wil ik wat aan doen.” Ook OM-medewerkster Strebus ziet het zo. „Je redt zo'n dier juist.” „Het is lastig als je iets ziet en niks kunt doen. Het maakt het juist dragelijker dat je wel iets doet”, weet Duijinker uit ervaring. Wie het vermoeden heeft dat een dier verwaarloosd of mishandeld wordt, wordt gevraagd te bellen met 144.

zijn gevoelig voor trends en willen iets dat leuk is”, weet Duijinker. „Bij schoenen is dat niet erg, bij dieren vaak wel.”

Ze hamert op 'uitgesteld verlangen'. Het gevaar is namelijk dat als niet goed wordt nagedacht over de aanschaf van een dier, dit snel weer wordt afgedankt. Ook kunnen fokkers voor misstanden zorgen als er bijvoorbeeld plots veel vraag is naar bepaalde beesten.

Officier van justitie Marijke van der Plas zag onlangs een filmpje over iemand die thuis katten aan het fokken was. „In elke kamer stonden benches en vuile katten-

bakken. Door het hele huis liepen katten.” Een kitten leverde deze fokker al honderden euro's op.

„Vaak begint het als een hobby en merkt zo iemand dat met fokken geld te verdienen is”, vult Duijinker aan. Van der Plas vertelt dat de persoon in kwestie zich waarschijnlijk schuldig heeft gemaakt aan een economisch delict. In zulke gevallen wordt geprobeerd de gemaakte winst, ofwel het wederrechtelijk verkregen voordeel, terug te vorderen. Zoals dat soms ook gebeurt bij iemand die een grote wietkwekerij in huis heeft gehad en daarvoor veroordeeld is.